

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/425/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113226698
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3113226698.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Trenčín v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Emílie Zimovej a členov JUDr. Gabriely Janákovvej a Mgr. Zuzany Holúbkovej v právnej veci navrhovateľa M. F., s.r.o. so sídlom v P., U. F. č. X, IČO: 36 334 359, zastupeného JUDr. U. B., advokátkou so sídlom v P., V. č. X proti odporcovi U. Z., nar. XX.XX.XXXX, občanovi SR, bytom Z., V. č. XXXX/XX, o zaplatenie 691,20,-€ s prísl., na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 15. januára 2014, č.k. 14C/215/2013-28 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi 350,- eur spolu s úrokom z omeškania 5,50 % ročne zo sumy 350,- eur od 25.08.2013 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, k rukám JUDr. U. B.. V zostávajúcej časti návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V rozhodnutí konštatoval, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal proti odporcovi zaplatenia sumy 691,20 eur s úrokom z omeškania 5,50 % ročne zo sumy 661,20 eur od 25.08.2013 do zaplatenia a zmluvnej pokuty 0,05 % denne zo sumy 661,20 eur od 25.08.2013 do zaplatenia. Uviedol, že poskytuje pôžičky nebankovým spôsobom a odporcovi poskytol spotrebiteľský úver 350,- eur s dohodnutým úrokom 311,20 eur, splatným v 24 mesačných splátkach po 27,55 eur, vždy do 30 dňa v mesiaci, počnúc aprílom 2013 do zaplatenia. Odporca ku dňu podania žaloby neuhradil ani len časť záväzku z celkovej sumy 661,20 eur. Navrhovateľ v súlade so zmluvou vyhlásil úver za predčasne splatný dňom 24.08.2013. V zmluve si účastníci dohodli sankcie, a to zmluvnú pokutu do 0,3 % denne z každej dlžnej splátky alebo jej časti, z ktorej navrhovateľ sa domáhal len jej časti vo výške 0,05 % denne počnúc dňom nasledujúcim po dni, kedy sa úver stal predčasne splatným a tiež úroku z omeškania po dni, kedy sa úver stal predčasne splatným, teda od 25.08.2013. Ďalej sa domáhal voči odporcovi dohodnutej náhrady za upomienku po 10,- eur za kus, celkovo za tri upomienky. Súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a ods. 2 O.s.p. a zistil, že návrh navrhovateľa je dôvodný z časti. Vzťah uzavretý medzi navrhovateľom a odporcom posúdil ako spotrebiteľský vzťah a uzavretú zmluvu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2000 Z.z.. Citoval ustanovenia § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1 - 3, ods. 4 písm. k/, ods. 5, 10, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 544 ods. 1, § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 153 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a uviedol, že preskúmaním predložených listinných dôkazov dospel k záveru, že ustanovenia článku II. zmluvy zavádzajú spotrebiteľa uvedením nepravdivých údajov. Skutočná RPMN pri poskytnutí úvere 350,- eur s celkovou odplátou 661,20 eur na 24 mesiacov, pri dodatočnom náklade 30,- eur (poplatok za poskytnutie úveru) totiž nepredstavuje výšku 105,57 %, ako bolo uvedené v zmluve,

ale v skutočnosti predstavuje sumu 119,98 %. Preto súd uplatnil sankciu uvedenú v ust. § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z.z. a úver z dôvodu nesprávne uvedenej ročnej percentuálnej miery nákladov v neprospech spotrebiteľa považoval za bezúročný a bez poplatkov. Na základe toho zaviazal odporcu na zaplatenie celého zostatku istiny v sume 350,- eur, nakoľko z požičanej sumy doposiaľ neuhradil žiadnu čiastku, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,50 % ročne z dlžnej sumy od 25.08.2013 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. Zároveň konštatoval, že pokiaľ ide o dojednanú zmluvnú pokutu vo výške do 0,3 % denne za každý deň omeškania dlžnej každej splátky alebo jej časti upravenú v čl. IV. bod 2. zmluvy, jedná sa o neprijateľnú zmluvnú podmienku sankcionovanú jej absolútnou neplatnosťou, pretože výška dojednanej zmluvnej pokuty predstavuje 109,5 % ročne z dlžnej splátky úveru, čo je zjavne nepríjemná sankcia v porovnaní so zabezpečovacou povinnosťou. Zmluvná pokuta je dojednaná aj neurčitým spôsobom, pretože je stanovená len výška jej hornej sankcie a nie je stanovená presná výška dojednanej zmluvnej pokuty. Podľa súhrnných informácií o údajoch o novo poskytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi, za prvý štvrtrok 2013 priemerná RPMN predstavovala pri úvere do 1.500,- eur bez zabezpečenia, splatného do dvoch rokov, výšku 48,52 %. Podľa § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. na ktoré sa navrhovateľ odvolával, je zrejme, že sankcie za omeškание spotrebiteľa nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúce sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru, teda sankcie nesmú byť vyššie ako 58,52 % (48,52 % + 10 percentuálnych bodov) plus nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania 16,50 % (sadzba 5,50 % x 3), spolu teda sankcie nesmú prevyšovať sumu 75,02 % ročne. V danej veci je zrejme, že len výška hornej hranice dojednanej zmluvnej pokuty bez úrokov z omeškania prevyšuje nariadením vlády SR stanovenú maximálnu výšku sankcií o 34,48 % ročne, ide teda o odplatu dojednanú v neprospech spotrebiteľa, v rozpore s platným právom a takéto dojednanie zmluvnej pokuty je sankcionované absolútnou neplatnosťou z dôvodu neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky. Takúto zmluvnú pokutu nie je možné ani moderovať, nakoľko je absolútne neplatná a nemožno ju navrhovateľovi priznať ani len z časti 0,05 % denne. Taktiež dojednaná zmluvná podmienka v článku IV. bod 2 všeobecných obchodných podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere spočívajúca v úhrade nákladov 10,- eur za každú zaslanú upomienku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keď takto dojednané zmluvné podmienky umožňujú veriteľovi, aby na úkor spotrebiteľa zvyšoval úver o poplatky za množstvo upomienok aj za stavu, keď dlžník neuhradil už prvú splátku. V danom prípade si navrhovateľ účelovo uplatnil za zaslanie takýchto upomienok v počte 3 kusy sumu 30,- eur namiesto toho, aby zosplatil úver a začal tento riadne vymáhať za stavu, keď už po poskytnutí úveru bolo zrejme, že dlžník neplní splátky riadne a včas, preto aj v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal, lebo žiaden z nich nemal vo veci plný úspech.

Proti rozsudku, jeho výroku, ktorým v zostávajúcej časti súd návrh zamietol, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti zmenil tak, že navrhovateľovi prizná celý návrhom uplatnený nárok. V odvolaní predovšetkým namietal, že sadzba RPMN tak, ako je uvedená v zmluve č. 93018 je správna aj je vypočítaná tak, ako spôsob výpočtu určuje príloha č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Navrhovateľ nemá vedomosť a toto nevyplýva ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku, akým výpočtom dospel súd k záveru, že v zmluve uvedená RPMN v sadzbe 105,57 % je sadzbou nesprávnou a ako zistil, že táto hodnota je v skutočnosti až 119,98 %. Vzorec pre výpočet RPMN je uvedený v zákone č. 129/2010 Z.z., tento je už niekoľko rokov nezmenený a správnosť údajov si súd mohol overiť aj na interaktívnej kalkulačke na internete. Záver súdu prvého stupňa, že v zmluve bola uvedená nesprávna RPMN, pre ktorú považoval úver za neúročný a bez poplatkov, je teda záverom nesprávnym. Ďalej tvrdil, že navrhovateľ nedisponuje vopred predtlačnými tlačivami (formulármi) úverových zmlúv, každú zmluvu dojednáva s dlžníkom individuálne a vopred a teda odporca mal, ale nevyužil možnosť ovplyvniť navrhované podmienky ešte pred podpisom zmluvy. Odporca teda mohol ešte pred podpisom zmluvy ovplyvniť podmienky zmluvy, a to aj také podmienky, ako bol úrok z úveru, dohodnutá zmluvná pokuta a paušálna zmluvná náhrada, preto i keby sa niektorá z týchto podmienok inak mohla javiť súdu ako neprijateľná a postihnutá dôsledkom neplatnosti, nemožno ju za neprijateľnú podmienku považovať. V dôsledku uvedených pochybení súdu mal za to, že rozhodnutie súdu je vecne nesprávnym rozhodnutím súdu prvého stupňa vo veci samej.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadril.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým súd prvého stupňa v zostávajúcej časti návrh zamietol a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné v tejto časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého nie je potrebné nariadiť pojednávanie odvolacieho súdu. Výrok rozsudku, ktorým bol odporca zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi sumu 350,- eur s príslušenstvom odvolací súd nepreskúmaval, nakoľko v tejto časti rozhodnutie prvostupňového súdu odvolaním napadnuté nebolo, a preto nadobudlo právoplatnosť (§ 206 O.s.p.).

Preskúmaním odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vecne správne rozhodol, keď odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi nezaplatenú časť istiny úveru v sume 350,- eur spolu s úrokmi z omeškania 5,55 % ročne zo sumy 350,- eur od 25.08.2013 do zaplatenia a v zostávajúcej časti nárok navrhovateľa zamietol. Jeho skutkové a právne závery o tom, že poskytnutý úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov pre uvedenie nepravdivého údaj o RPMN, však považoval odvolací súd za nesprávne. Preskúmaním totiž zistil, že údaj o skutočnej ročnej percentuálnej miere nákladov, ktorú súd prvého stupňa zistil v sume 119,98 % a od ktorého odvíjal svoj záver o poskytnutí nepravdivého údaj o RPMN a následne uplatnil sankciu podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zák.č. 129/2010 Z.z., bol súdom prvého stupňa vypočítaný nesprávne a správna RPMN pri danom úvere skutočne predstavovala 105,57 %, tak, ako aj bolo v zmluve uvedené. Napriek týmto nesprávnym záverom prvostupňového súdu však mal odvolací súd za to, že nárok navrhovateľa bolo potrebné v časti uplatnených úrokov a poplatkov zamietnuť, ale z iných právnych dôvodov.

Preto odvolací súd podľa § 213 ods. 2 O.s.p. poučil účastníkov konania o tom, že vec posúdi podľa ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce (§ 3 Občianskeho zákonníka) a vyzval účastníkov, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Ani jeden z účastníkov možnosť vyjadriť sa k inému právnomu posúdeniu veci nevyužil.

Pokiaľ ide o charakter právneho vzťahu odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, že predmetná zmluva o úvere spĺňa charakteristiku zmluvy o spotrebiteľskom úvere a právny vzťah medzi navrhovateľom a odporcom správne vyhodnotil ako spotrebiteľskú zmluvu. Uzavretá zmluva nepochybne vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, keď zmluva bola uzavretá medzi veriteľom (navrhovateľom) ako právnickou osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a na druhej strane dlžníkom (odporcom) ako fyzickou osobou, spotrebiteľom, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Zmluva uzatvorená medzi navrhovateľom a odporcom spĺňa charakteristiku štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorej základnou črtou je, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred jej uzavretím. Odvolací súd nemal za preukázané tvrdenie navrhovateľa, že by išlo o individuálne dojednanú zmluvu. Z predložených dôkazov nie je zrejmé, že by mal odporca možnosť ovplyvniť obsah zmluvy, predovšetkým výšku poplatkov za poskytnutie úveru, zmluvnej pokuty, iných poplatkov a že by došlo k dojednaniu inej výšky jednotlivých nárokov navrhovateľa ako v iných prípadoch, ktoré sú súdu známe z úradnej činnosti. Súčasťou zmluvy sú tiež štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, ktoré nepochybne odporca ovplyvniť nemohol, nakoľko boli pripravené vopred a pre neurčitý počet spotrebiteľov.

Z týchto dôvodov súd prvého stupňa na uvedený právny vzťah správne použil normy spotrebiteľského práva chrániace spotrebiteľa, a to konkrétne ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ust. § 52 - 54 Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Pokiaľ sa jedná o dohodu o úrokoch, odvolací súd zo spisu zistil, že v danej veci navrhovateľ poskytol na základe zmluvy o úvere odporcovi úver vo výške 350,- eur za poplatok 30,- eur, pričom úrok bol v zmluve dohodnutý vo výške 3,7 % mesačne, čo predstavuje 44,4 % ročne a za 24 mesiacov, počas

ktorých mal odporca úver splácať, predstavoval úrok 88,8 %, čo je suma 311,20 eur, čiže suma takmer sa rovnajúca výške poskytnutého úveru. Priemerné úrokové miery spotrebiteľských úverov v obchodných bankách poskytovaných na obdobie 1 až 5 rokov boli v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy vo výške 13 % ročne. Takto dojednanú výšku úroku potom odvolací súd považoval za dojednanie ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, a v dôsledku čoho je zmluva v časti dojednaných úrokov podľa § 39 Občianskeho zákonníka zo zákona neplatná. Aj keď Občiansky zákonník neobsahuje legálnu definíciu pojmu dobré mravy, právna teória a ustálená súdna prax pod pojmom dobré mravy rozumie pravidla morálneho charakteru, všeobecne platné v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie, pričom tieto pravidlá ako súhrn určitých etických a kultúrnych noriem spoločnosti sú všeobecne uznávané a je daný všeobecný záujem na ich rešpektovaní. Dojednanie úrokov zo spotrebiteľského úveru v miere 44,4 % ročne, ktorá miera viac ako 3x prevyšuje priemernú mieru úrokov obdobných spotrebiteľských úverov, poskytnutých v danom čase (13%), porušuje podľa odvolacieho súdu uvedené pravidlá morálneho charakteru, teda je v rozpore s dobrými mravmi, a preto v tejto časti je neplatná.

Pokiaľ sa jedná o uplatnenú zmluvnú pokutu a poplatky za upomienky, súd prvého stupňa v konaní správne posudzoval, či predmetná zmluva o úvere neobsahuje také podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné podmienky), ktoré sú zo zákona neplatné. Podľa názoru súdu niektoré časti tejto zmluvy sú svojim obsahom koncipované tak, že pôsobia jednostranne v neprospech odporcu ako spotrebiteľa. Tak vyhodnotil aj dohodnuté sankcie pre prípad porušenia povinnosti splácať riadne a včas spotrebiteľský úver - zmluvnú pokutú vo výške do 0,3 % denne, čo je 109,5 % ročne, a poplatok za upomienky vo výške 10,- eur za každú zaslanú upomienku paušálne bez vyčíslenia skutočných nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Tieto nároky preto správne považoval za neprimerané sankcie, ktoré sú neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve v zmysle § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 5 považuje neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve za neplatné, preto nebol dôvod aplikovať moderačné právo ust. § 545a Občianskeho zákonníka, ako sa domnieva navrhovateľ, keď požaduje zníženú výšku zmluvnej pokuty. Súd prvého stupňa preto správne zamietol návrh v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty a náhrady za upomienky.

Preto odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že odporcovi, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil postupom podľa § 151 ods. 1. 2 O.s.p..

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.